

קונטרס

חב"ד

בלתי מפלגתית

קונטרס

חב"ד בלתי מפלגתית

הנהגתם הסלולה של רבותינו הקדושים
במשך יותר ממאתיים שנה

לקט מאגרותיו ושיחותיו של
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל
מליובאוויטש

* * *

התועלת בבלתי מפלגתיות
וגודל הזהירות מכל זיקה מפלגתית

נלקט ונערך על ידי
הרב אברהם שמואל בוקיעט

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

כתובת המוציא לאור:
איגוד השלוחים
ת.ד. 212 כפר חב"ד 60840
פלאפון: 054-2255393

פתח דבר

בשבב והודיה להשי"ת, שמחים אנו להגיש בזה את הקונטרס "חב"ד בלתי מפלגתית", הכולל רעיונות, הוראות והדרכות בנושא "חב"ד בלתי מפלגתית" – מלוקטים מתוך "אוצרותיו הגדולים" של הרבי המפוזרים במאות ספריו ובאלפי אגרות קודש שלו, גם צירפנו חומר מתוך ריבוי ספרים וקונטרסים המלקטים מתורותיו של הרבי.

לאור חשיבותו ונחיצותו של הנושא דלעיל, נטלנו על עצמנו את העבודה העצומה של ליקוט ואיסוף החומר לפונדק אחד, והשקענו מאמץ רב ללקט חומר רב ומגוון ככל שניתן, ולרכזו בקונטרס זה ולהגישו כשהוא ערוך ומסודר לפי נושאים ומחולק לפרקים ולפרקי משנה, באופן שיקל מאוד על הקורא למצוא את המבוקש. חלוקה זו נעשתה ע"י המו"ל, ועל אחריותו בלבד.

החומר נערך ונחלק לקטעים קצרים, כדי לסייע לקורא שאין באפשרותו להתעמק בשיחותיו ואגרותיו הארוכות של הרבי, ובדרך זו ניתן לתפוס מיד את הנקודה המרכזית שבדבריו.

מהחומר הרב שנלקט, אנו עדים, שאצל הרבי נושא "חב"ד בלתי מפלגתית" היה אצלו ענין עיקרי וחשוב, ולכן התאמץ וטרח והשקיע בזה הרבה כוחות ונתן הדרכות והוראות מפורטות, על מנת לשמור שחב"ד תישאר בלתי מפלגתית, שזה התחיל, כלשונו הק', לפני "מאתיים שנה" (ראה להלן בגוף הקונטרס).

עלינו כחסידי חב"ד מוטלת החובה והזכות להמשיך המסורת הנ"ל ואת שאיפתו ורצונו של הרבי, חב"ד יכולה לשמש דוגמה מזהירה לכולם, בזה שהיא מעולם לא הזדהתה רשמית עם שום מפלגה וזה נתן ונותן לה את הכוח לפעול הרבה יותר ושומר על שמה הטוב.

מטרת הקונטרס היא להביא לידיעת הציבור את דבריו של הרבי בנושא "חב"ד בלתי מפלגתית" באופן מפורט ומסודר, ו"המעשה הוא העיקר" – קיום הוראות אלו.

להלן נביא מדבריהם של כמה סופרים – על סוד אישיותו, הנהגתו והצלחתו של הרבי:
 א. "הרבי אינו מזוהה עם שום גוף מפלגתי, ולכן דבריו מקובלים בכל המפלגות, הוא נערץ ואהוד על ההמונים, החל מאנשי "נטורי קרתא", דרך ראשי הישיבות הגבוהות תנועות הנוער החרדיות, ישיבות "בני עקיבא", הקצונה הגבוהה בצה"ל, אנשי "המערך" ועד לקיבוצי "השומר הצעיר". שמו נישא בהערצה גלויה אפילו בפי מתנגדיו, אשר מרכינים ראשם לפניו ומקבלים בכבוד את דעותיו השקולות והמדודות בהגיון הקר והחריף" (הרבי שלוש שנים שנות נשיאות – י. איתי ע' 218).

ב. "אין הרבי משתף פעולה עם אישים או ארגונים יהודים בארצות הברית. הוא שומר על עצמאותו ומתרחק מכל פעילות ציבורית שלא במסגרת מרכז חב"ד. הוא אינו חבר ב"מועצת גדולי התורה". . אין הוא חותם על כרוזים שמפרסם גוף זה, לעתים קרובות ונמנע מכל פעולה העלולה לתת חותם פוליטי ומפלגתי לאישיותו ולמעשיו" (שם – שלמה שמיר ע' 172).

ג. "הרבי הוא רועה נאמן ומסור, המקדיש תשומת לב אישית וכנה לכל ענין הנוגע לשלומו וטובתו של הפרט והכלל, בהיותו מנהיג כלל ישראלי, אין הוא קשור בשום מפלגה, ועל כן יצא שמו לתהלה כמנהיג בלתי מפלגתי בהחלט. תכונתו זו הקנתה לו מעמד של כבוד ואימון מצד מנהיגים יהודיים מכל המפלגות" (נשיא וחסידי – שמואל קראוס ע' 403).

* *

הננו להבהיר כמה דברים:

1. החומר הכלול בקונטרס הוא חלקי בלבד, וישנם עוד דברים שנאמרו ונכתבו על ידי הרבי, ועוד חזון למועד, להוציאם בעתיד בעז"ה.
2. החומר נלקט ממקורות שונים, ולכן האחריות על דיוק הדברים אינה חלה על המו"ל אלא על המקורות הנ"ל. מטעם זה צוינו ליד כל קטע המקורות מהם נשאבו הדברים (לא בדקנו את כל הציטוטים וכו'), ואנו תקוה – ומסתבר – שכן הוא הדבר בפועל, שהמקורות שבהם השתמשנו, ומעתיקי השמועה שאת דבריהם ציטטנו, דייקו במסירת הדברים והשמועות, כיאה ל"חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן", ו"שגיאות מי יבין".
3. הננו להעיר ולהבהיר בקשר לפרק ד – כנסת ופוליטיקה מקומית, שידועה דעתו

הברורה של הרבי שיש חובת השתתפות של כל אחד ואחת בבחירות, וזה לשונו:

במענה לשאלת רבים, אבקשם לפרסם דעתי ברורה אשר כל אחד ואחת מהחרדים מחויב להשתתף בבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות, ולהצביע בעד הרשימה היותר חרדית, ולהשפיע גם על זולתו בזה, והמניעה מזה מגדילה בדרך ממילא כח רשימת המנגדים על השם תורתו ומצותי (אגרות קודש ח"א ע' רעט. ראה שם ע' קסז. רנג. רצ. שנו. שפה. ח"ד ע' נח. שמה).

אך מלבד ההצבעה בקלפי, ברור כי אין לחב"ד עסק בשום תעמולת בחירות, שותפות במפלגה ומעורבות פוליטית כלשהי, כדברי הרבי הברורים (ראה להלן בגוף הקונטרס)

4. הננו להבהיר: מטרתו של קונטרס זה היא להגיש לפני המעיין את מכלול ההוראות והדרכות של הרבי בנושא זה, ו"יגדיל תורה ויאדיר", ובנוגע להנהגה בפועל יש לשאול רב מורה הוראה.

5. וכאן בקשתנו שטוחה לפני כל אחד ואחד מהקוראים הנכבדים שיחיו – אם יש למי מהקוראים הערות והארות בנושא, נא לשולחם בכתב להמוציא לאור, לפי הכתובת המופיעה בראש הקונטרס, כדי שיהי' באפשרותו להוסיף או לתקן את הנדרש בהוצאה הבאה של הקונטרס. כל הערה תתקבל בשמחה ובהערכה, וזכות הרבים היא תלוי בו.

* *

אנו מלאי תקווה שהקונטרס יהי' לתועלת הרבים, לכל הרוצים ללכת בדרכו של הרבי בנושא "חב"ד בלתי מפלגתית", וקריאת הקונטרס תסייע בידם להכיר את משנתו של הרבי בנושא זה.

ויהי רצון, שפרסום קונטרס זה יחיש ויזרז את קיום הבטחת מלך המשיח לבעל שם טוב, שביאתו תלויה ב"פוצו מעיינותיך חוצה", ובקרוב ממש.

יום הבהיר ח"י אלול ה'תשע"ח

הרב אברהם שמואל בוקיעט

מפתח ענינים

- פרק א - שיטת חב"ד - על מפלגתיות**.....11
1. שיטה בת מאתיים שנה / 2. אי התערבות בפוליטיקה
- פרק ב - מוסדות חב"ד בלתי מפלגתיים**.....15
1. אגודת חסידי חב"ד / 2. כינוס צאצאי אדמו"ר הזקן / 3. כפר חב"ד (יישוב). /
4. מוסדות חינוך / 5. מחנה ישראל / 6. מרכז לעניני חינוך / 7. עסקני ופעילי חב"ד /
8. צעירי אגודת חב"ד / 9. רשת אהלי יוסף יצחק
- פרק ג - זהירות יתר מזיקה מפלגתית**.....21
1. אי קשר לגוף פוליטי / 2. שותפות עם מפלגה / 3. השתתפות בועידות מפלגתיות /
4. פנקס חבר / 5. הזמנת פוליטיקאים להתוועדות / 6. סידור "דינר" עבור פוליטיקאי /
7. ביקור במוסד מפלגתי / 8. נאומים באסיפות מפלגתיות / 9. פעילות מפלגתית במוסדות חב"ד / 10. מקורות תקציביים לפעילות
- פרק ד - כנסת ופוליטיקה מקומית**.....26
1. בחירות לכנסת / 2. פוליטיקה מקומית (נציגות בעיריה)
- פרק ה - אי השתתפות במוסדות מפלגתיים**.....29
1. אגודת ישראל / 2. החינוך העצמאי / 3. הסתדרות המורים / 4. הרבנות הראשית /
5. ישורון / 6. פועלי אגודת ישראל / 7. "קהלות קודש עבור ישראל"
- פרק ו - הריווח שב"על מפלגתיות" והנזק שב"מפלגתיות"**.....32
- א. הריווח שב"על מפלגתיות"
- ב. הנזק שב"מפלגתיות"
1. משמעות המילה "מפלגה" / 2. אין לסמוך עליהם / 3. נזק בהפצת היהדות והמעיינות

פרק א

שיטת חב"ד - על מפלגתיות

1. שיטה בת מאתיים שנה

ידוע מכבר שיטת ליובאוויטש שאין היא נכנסת כלל בענין של מפלגה, ובודאי יש להסביר את זה בנעימות ובאופן של שלום, או אם מספיק הענין דשב ואל תעשה יש להסתפק גם בזה אבל בכל אופן לא לקבל על עצמם כל ענין שיש איזה זיקה מפלגתית. (אגרות קודש ח"ח ע' נט)

* *

...ועל פי הנ"ל מובן, אשר גם המענה על סיוס מכתבו, שאם יהי' ספיקות באיזה ענינים - הרי אבן הבוחן לפתרונם הוא, שאי אפשר לוותר על עיקרי תכונות חב"ד, אי אפשר להעשות מפלגה איזה שתהי'.

(אגרות קודש ח"י ע' רמג)

* *

...תנועת חב"ד מאז ומקדם ועד היום הזה, היא על מפלגתית ובלתי מפלגתית. ומטעם האמור לעיל - נקודה הפנימית, שהיא צריכה להיות יסוד עבודה הק' של מחנכות ברוח התורה והמסורה, שעליהן להזהר ביותר וביותר מכל ענין של מפלגה ואפילו ממפלגות הדתיות, שהרי החינוך צ"ל חינוך תורני עצמאי - עצמאי באמת, וכאמור - באם ספק באיזה פרט העבודה, לא עליהן להכנס בהבירור בדבר...

(אגרות קודש חח"י ע' תיח)

* *

באגרת קודש ששיגר הרבי לרב אפרים וולף בד' בניסן תשל"ב, מורה הרבי בשולי האגרת:

כן לא יכנסו אנ"ש שי' למפלגות. וד"ל.

(אגרות קודש חכ"ז ע' שעג. עסקנות ציבורית ע' 209)

* *

בו' מר חשון תשי"ד הודיע הרבי נחרצות:

על חב"ד ללכת בהדרך שסללו לנו נשיאינו הק' שהוא – על מפלגתי. ובטח כמו שעד עתה לא נזדקקו לצינורות מפלגתיים, הרי גם מכאן ולהבא תמצא הדרך להמשיך באופן כזה.

(התקשרות גליון רנ ע' 18)

* *

וכך כתב הרבי אל אחד מנכבדי עסקני היהדות החרדית (ט"ו טבת תשי"ד):

כידוע נזהרת ליובאוויטש ביותר מכל זיקה מפלגתית, באה"ק ת"ו כמו בשאר ארצות, ובהוראת כ"ק מו"ח ואביו – אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מאז. ומובן אשר גם אני חיזקתי הוראה זו, אף שאין הדבר צריך חיזוק, כי הוא מיסודות שיטת ליובאוויטש בעבודת הכלל.

(שם ע' 17)

* *

...הרי ליובאוויטש עובדת בכל מקום, ולכן לראש הוקבע הקו, שלא להתערב בכל ענין מפלגתי איזה שיהי' . . כיון שאין ענינו של חב"ד אלא תורה ומצות בטהרתם מבלי ערוב של שיטות מפלגתיות...

(ממכתב הרבי י"ד אלול תשי"ז. נדפס בתשורה (ברק, תשנ"ח) ע' 12)

* *

בכ"ה ניסן תשכ"ח כתב הרב אפרים וולף לרבי על דבר הבית ספר בלוד, וההצעה לדבר עם אגודת ישראל שייסגרו את הבית ספר (חינוך עצמאי) שלהם בלוד, והתנאי שהרב וולף הציע הוא "אני להתחייב בפניהם לסדר שבבחירות – העבודה והקולות שלנו יהי' עבורם".

[הרבי עיגל המילים "אני להתחייב בפניהם . . יהי' עבורם" וכתב]:

מפורסם שחב"ד על מפלגתי ולפלא הקא סלקא דעתך?!

(שליחות כהלכתה ע' 504)

2. אי התערבות בפוליטיקה

הרי ידועה שיטת חב"ד שאין לו כל ענין עם פוליטיקה איזה שתהי', ולפלא גם התנאי מצדם כיון שזהו תנאי מצד חב"ד שלא יתערבו בכל עניני פוליטיקה שתהי' הן מימין והן משמאל.

(אגרות קודש חט"ז ע' שלט)

* *

וראה לשון הרבי:

"אינני מתערב בפוליטיקה" (תורת מנחם - התוועדויות תש"נ ח"ב ע' 503).

"אינני פוליטיקאי" (מכתב מתאריך כ"ו טבת תשט"ו).

"פשוט הדבר שאיני רוצה להכנס ולסייע בפוליטיקה ובסכסוכים..." (מכתב מתאריך ט"ז אלול תשי"א).

"אין עניני בפוליטיקה, כי אם בהלכה" (מכתב מתאריך כ"ד אלול תשמ"א).

(משבחי רבי ע' 24)

* *

ממכתב הרבי להרה"ח יצחק מענדל ליס, מחשובי עסקני חב"ד בכפר חב"ד בשנת תשט"ז:

כבר הגדתי ברור שאין לי זמן להשתתף בפוליטיקה מאיזה מין שתהיה (ולא עוד אלא שלפי דעתי גם לאנ"ש אין זמן על זה. כי נמצאים אנו בדרא דעקבתא דמשיחא, וכל רגע יקר).

(התקשרות גליון רנ ע' 18)

* *

ראה לשון הרבי:

...בכל אופן - יסיח דעתו מענינים של פוליטיקה, ויקבע שיעור לימוד גם בפנימיות התורה בכל יום ויום, ויהי רצון אשר יערה עליו רוח ממרום לעשות זאת בהקדם ובלבב שלם.

(אגרות קודש חי"א ע' רנג)

* *

כשנשאל הרבי אם נכון הדבר שאינו מתערב בפוליטיקה, על רקע מאבקיו נגד נסיגה משטחי ארץ ישראל – ענה הרבי:

1. אינו מתערב בפוליטיקה.

2. מתערב בשלילת פיקוח נפש.

3. אפילו כשיש חשש שמי שהוא ינצל זה בענייני פוליטיקה, כי פיקוח נפש דוחה גם חשש זה.

(פתקים משולחנו של הרבי ח"ב ע' 254)

* *

קל יותר להסתדר עם הגויים מאשר עם הפוליטיקאים, לפעול שהפוליטיקאים יעשו תשובה ויצייתו לאנשי הצבא – קשה מאוד לפעול, היות והפוליטיקאי "לא יתכן שיטעה", אבל בנוגע לגויים – הרי הקב"ה מחליט עבורם.

(קראתי ואין עונה ח"א ע' 114)

* *

ישנו כלל ידוע בין פוליטיקאים, שכאשר פוליטיקאי אומר שקר קטן, ישנו ספק אם זה יתקבל או לא; אך כאשר אומר שקר גדול וחוזר עליו כמה וכמה פעמים – הרי אז בא השומע ואומר: כיון שזה דבר מבהיל, שאין לו שום מקום בשכל, ולמרות זאת, אומר את זה אדם פיקח – כמה פעמים, הרי זוהי הוכחה שהדבר אכן נכון.

ולאחר מכן, כאשר חוזרים שוב על השקר הגדול, הרי בגלל הענין המבהיל שבזה – הוא מתקבל.

(שם ע' 373)

פרק ב

מוסדות חב"ד בלתי מפלגתיים

1. אגודת חסידי חב"ד

והנה, שם אגודת חב"ד בהנהלתו הישרה של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ וכ"ק אדמו"ר. שהם המה הערבים שלא ייכנס באגודה הזאת שמץ של מפלגתיות ופוליטיקה, כי מטרת אגודת חב"ד היא רק הרבצת התורה והחדרת יראת שמים ואהבת השם ואהבת איש לחבירו. וכל אחד ואחד יכול להיכנס לאגודה זו. את הטוב נקבל מכולם ומהיפך נתרחק מכולם. וחבר אני לכל אשר יראוך.

(עבד אברהם אנכי ע' 293)

2. כינוס צאצאי אדמו"ר הזקן

אף כי לכאורה למותר הוא, בכל זה מפני חשיבות הדבר אזכיר גם זה, שצריך להזהר שלא יהי' בהענין [בכינוס צאצאי אדמו"ר הזקן] כל ענין פוליטי או מפלגתי וכיוצא בזה. (אגרות קודש חכ"ח ע' נ)

3. כפר חב"ד (יישוב)

...מהתנאים העיקרים בזה – שע"ד התייסדות הכפר וסיוע בעניניו שאין זה בא על ידי מפלגה אלא ישר ממשרדים המתאימים...

(אגרות קודש ח"י"ג ע' קל)

* *

במענה על מכתבו . . בו כותב אשר שמע אשר כפר חב"ד קשור עם תנועה מסויימה, ושואל אם נכון הדבר.

ולפלא אצלי על השאלה בזה. בה בשעה שהכל יודעים באה"ק ת"ו וכן מחוץ לארץ, שאין כפר חב"ד ולא שיטת חב"ד קשורים עם איזו תנועה או מפלגה, ואינם נתונים להשפעה זולתי הוראות תורתנו הק', תורת חיים, הנגלית והחסידות.

הן אמת אשר כמו שכותב מקבל כפר חב"ד סיוע ממקומות שונים, ובתנאי קדום – שבשנים אחרונות כבר מובן הוא מאיליו נוסף על שמפורש בהדיא – שאין הסיוע נוגע באי-תלותו של הכפר לכלכל כל עניינו על פי שיטת חב"ד שנוסדה כלפני מאתיים שנה בערך, זאת אומרת קודם שנתסדו כל התנועות שכ' מזכיר במכתבו.
(אגרות קודש חח"י ע' רטז)

* *

"מפלגה היא מלשון פילוג, חב"ד לא שייכת לאף מפלגה".

(הכפר הערבי הנטוש ספרייא, הסמוך לתל אביב, נמצא במקום המתאים ביותר להקמת היישוב החב"די החדש. אולם, חוגי המפלגה ששטח הכפר הי' ברשותם, לא אישרו את הכניסה אלא אם יקבלו החסידים את פנקסי המפלגה. כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ קבע כי בשום אופן אין להסכים לכך ושלל את הדבר בצורה נחרצת מהטעם הנ"ל).
(כפר חב"ד ח"ב ע' כ)

* *

הסברה שיהי' מועמד דכפר חב"ד למשרת יו"ר המועצה האיזורית, כיון שיש חילוקי דיעות בין חברי שתי המפלגות שבמועצה זו ואין מפלגה האחת שבעת רצון מאשר היו"ר הוא ב"כ מפלגה השנית – מופרכת לגמרי, ותמי' גדולה אפילו על הקס"ד כזה. – וידוע אשר אל לאנשי הכפר ואנשי חב"ד להתערב במחלוקות של מפלגות, ועוד כמה טעמים שגם הם מובנים ופשוטים.

(מענה מלך ח"ב ע' 76. וראה שם ע' 144)

* *

דעתי שהכפר ולוד לא יהיו בחינוך ממלכתי ולא בחינוך מפלגתי...
(מברק לאגו"ח באה"ק. נדפס בכפר חב"ד ח"ב ע' נב)

4. מוסדות חינוך

קבלתי את מכתבו . . בו כותב שיש לו אפשרות לקבל מענק, שבועידת . . . הוקצבה לישיבת . . וישיבות אחרות.

בטח יודע ששייכות ליובאוויטש קיימות יותר מ-50 שנה, ותמיד התייחדו בכך שהן על מפלגתיות, ואינן תלויות בשום השפעות והתערבויות צדדיות, ומצטיינות ביראת שמים קפדנית בכל הפרטים.

בכך התפרסמו ישיבות ליובאוויטש בכל העולם, שם שמזכיר לא רק עיר, אלא הוא סמל של שיטה שלימה. היסודות העיקריים של שיטת ישיבות ליובאוויטש הם: לעמוד בתוקף על התוכנית שמייסד הישיבה קבע, לא להגרר אחר רוחות מסוגים שונים המנשבות בחוץ, ולא להניח על עצמן כל חותם של מפלגה איזו שלא תהי'.

מבלי הבט על כך, שלעתים קרובות מאד הקשתה עמדה זו את מצבה הכלכלי של הישיבה, הרי במשך 54 השנים מאז נוסדו ישיבות אלו, תמיד נעשה המאמץ הגדול ביותר לא לסור מהתוכנית, גם כאשר הי' מדובר על מענקים גדולים מאד וקבועים ממפלגה זו או אחרת.

מסקירה זו על ההיסטורי' והנהגת ישיבות ליובאוויטש, ברור גם מה צריכה להיות, לדעתי, עמדתו בשאלה: לא תתכן כל שאלה אודות לקיחת מענק ממפלגה, גם אילו המענק הי' ענקי, כי זה נגד רצון מייסדי הישיבות, ששמן ורעיונותיהם יקרים לנו, ואשר אנו מוכרחים להחזיקם בכל הכוחות.

כאשר גם לוקחים בחשבון, שאחרי כל החשבונות בעל הבית על ההכנסה וההוצאה של מוסד – הוא הקב"ה; יהודי, מאמין, אינו יכול לקבל את הרעיון שעל ידי שהוא יציית להוראת מייסדי הישיבות, חמי הרבי ואביו נ"ע, יתן הקב"ה משום כך פחות הכנסה לישיבה. אדרבה, בשעה שיחזיקו בתוקף בדרכיהם, הקב"ה ירחיב את הצינורות והמקורות להחזיק ולהרחיב את הישיבות.

(אגרות קודש (מתורגמות) ח"א ע' 255)

* *

...הנחוץ הוא, להשמר מלתת לישיבה גון פוליטי או אופי מפלגתי, משום שלימוד התורה אינו קשור בפוליטיקה או מפלגה, שזה הי' אחד מיסודות ההצלחה של מוסדות ליובאוויטש, שתמיד היו על מפלגתיים.

(אגרות קודש (מתורגמות) ח"ב ע' 149)

...הנני מקוה שלמותר לעורר את כל המסייעים והעסקנים של הישיבה, שיש להזהר מכל דבר שיכול להתפרש כמפלגתי, גם אם המפלגה תמצא מתאימה לחלק מהעושים, בכדי לא לתת כל חלישות אפילו במידה הכי פחותה במעבר של סף הישיבה עבור כל היהודים שומרי תורה ומצוות ללא הבדל של השתייכות מפלגתית, וזה הי' בכל הזמנים יסוד ההצלחה של עבודת ליובאוויטש במדינות שונות ובזמנים שונים, לעשות את העבודה באופן בלתי מפלגתי בהחלט, והנני מקוה שגם הוא יסכים עמי באמור לעיל, וזה יתן גם די חומר להשתדל לשמור את ההיקף ואת העבודה של הישיבה, כך שאיש

לא יוכל לאמר שהיא שייכת למפלגה אחת יותר מאשר לאחרת.

(אגרות קודש (מתורגמות) ח"ב ע' 198)

על שאלתו בהנוגע להזרמים, הנה כיון שעד עתה מוסדות אנ"ש מקבלים תמיכה מזרם הנקרא "בין הזרמים", היינו בלתי מפלגתי, הרי אופן זה מתאים ביותר לעת עתה...
(אגרות קודש ח"ד ע' תפה)

* *

...אין להיכנס בכל ענין של מפלגתיות, וכמו שכתבתי כמה פעמים, ויש להסביר הדברים גם לאחרים, אשר עניינם הוא לעסוק בחינוך על טהרת הקודש ותו לא מידי, ואם ישנו איזה ענין שעל ידי שיעשוהו ירחיק איזה ילד או ילדה אחת מבית הספר שלהם, הרי זה היפך מטרת מוסד זה.

(אגרות קודש ח"א ע' כח)

5. מחנה ישראל

יסדתי בעזרת השם יתברך חברת "מחנה ישראל" ואין לזה שום שייכות למפלגת אגודת ישראל כי מחנה ישראל הוא בלתי מפלגתי – והתקנות הן מחברת מחזיקי הדת בעניני שמירת שבת, טהרת המשפחה, חינוך כשר, לימוד משניות בעל פה ועוד – המס של חברי מחנה ישראל הוא עבודה בפועל ולא שום מס כספי. כי כל ההוצאות הדרושות הן ממרכז מחנה ישראל.

(אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ז ע' קנח)

6. מרכז לעניני חינוך

למותר להעיר על דבר "אין בו ספק לאדם שלם וגלוי וידוע לעם", אשר המרכז לעניני חינוך הוא מוסד בלתי מפלגתי, ואינו קשור ושייך לאיזה ישיבה שתהי' כלל וכלל.
(אגרות קודש ח"ב ע' רצד)

7. עסקני ופעילי חב"ד

יש הוראה עקרונית לכל עסקני ופעילי חב"ד להשתדל ככל האפשר בהפצת היהדות, התורה ומצוותיה בכל החוגים מבלי תערובת של מפלגתיות ופוליטיקה וכיוצא בזה, ומכל שכן שלא להכנס לעניינים של מחלוקת ומכל ענין שיכול למנוע מישהו מלהוסיף בתורה ומצוותיה.

(לקט ניצוצי אור ע' 114. הפצת היהדות ע' 319)

8. צעירי אגודת חב"ד

אור לראש חודש כסלו תשמ"ט מדווח הרב יוסף יצחק אהרונוב לרבי על כינוס מיוחד של מנהלי הסניפים שיעסקו בין השאר בהבהרה לסניפים על סיום תפקיד צעירי אגודת חב"ד וסניפיו בענין הבחירות (אז עבור ג').

נראה כי לרבי זרמו ידיעות על נסיונות לערב בכל זאת צעירי אגודת חב"ד בעניינים פוליטיים, על רקע המועד הקרוב של הבחירות לרשויות המקומיות. הרבי ממחר לכתוב להרב י"י אהרונוב עוד לפני כינוס מנהלי הסניפים:

יש כאלה הרוצים להכניס מחלוקת בחב"ד ורוצים להשתמש בצעירי אגודת חב"ד על ידי שיפתום שילכו (לעסקני) המפלגות ויתערבו בפוליטיקא וכו' וכו'. ובודאי ישנה וישלש. ברור – שאין לצעירי אגודת חב"ד (ולסניפי) ולכינוס זה כל שייכות לזה כלל. (מענה להנ"ל אור לר"ח כסלו תשמ"ט)

9. רשת אהלי יוסף יצחק

...מטרת ושיטת ליובאוויטש היתה מתמיד לנצל את כל האפשרויות וכל היחסים של כל המפלגות בכדי לחזק כרם ישראל סבא ולהפיץ תורה תמימה ביראת שמים טהורה. . . ותקותי שהאריכות בזה אך למותר. ומה שפליאה בעיני, שגם את די שווארצע ארבעט [=שגם את העבודה השחורה] הנה גם זה מוטל עלי דוקא, ולא לבד שאין מי שיעשה זה עבורי, אלא שעוד מוסיפים און קראצען פאנאנדער די זאך כו' [=ומחטטים בדבר], ופונים אלי לתקן את זה. והנני כופל עוד הפעם דעתי ברורה, שאין להרשת לעבוד בבתי ספר של מפלגה. ואם מי שהוא ירצה לפתות אותם שהמפלגה מוותרת על כל עניני' ורק כלפי חוץ או כלפי פנים יהי' לה שייכות לזה – אינו. . . ואם אי אפשר באופן אחר, מותר לאמר להם גם בשמי, שנשען על זה שבמשך מאתיים שנה שנות קיום ליובאוויטש היתה תנועה על מפלגתית, הנה אין בדעתי לשנות את זה, ובמילא גם עתה הוראתי היא להיות על מפלגתי, און אז אך און וויי [=ואוי ואבוי] שצריכים עתה להבטיח – באווארענען – גם זה.

(ממכתב כ' סיון תשי"ד)

* *

כדי ליהנות מתקציבים ממשלתיים, היה צורך לקבל הכרה של משרד החינוך בבתי הספר של ה"רשת" והרבי הורה שהדבר לא יהיה במסגרות הקיימות כבר, אלא על ידי הכרה בבתי ספר אלה כ"זרם בלתי זרמי" כלומר לא מזוהה עם גוף מפלגתי. כך ניתן יהיה

מצד אחד ליהנות מתקציבים ומצד שני להבטיח עצמאות מוחלטת באופן החינוך ותכני הלימודים.

נוצר צורך, אם כן, לשכנע את משרד החינוך להקים ולהכיר בזרם שכזה וזו הייתה נראית כמשימה סבוכה ובלתי אפשרית...

(הפרטיזן ע' 87)

* *

נבהלתי להשמועה, אף שאינני יכול לברר ברור אם כנה היא, אשר יש סברא שהרשת תעבוד ותפעול במקום אחד תחת שם מוסד חינוך מפלגתי (אלא ש"מבטיחים" להם שרוחניות העניינים תהי' ביד הרשת). ונבהלתי עוד יותר להוסיפה, אשר דוקא מזקני אנ"ש הונח אצלם ככה, ולא לבד שהסכימו על זה אלא שפירשו את המברק שלי מתאים לסברא הנ"ל. וכמה עלוב דורנו זה, אשר גם על טעות כזה יש להזהיר ולקרות בקול שזהו טעות ולא האמת. ואף אם גם היתה הבטחה הנ"ל בת קיימא, שגם בזה איני מאמין כי אין הדבר תלוי ביחידים המבטיחים אלא בהמפלגה בכללותה, הנה אין רשות למי שהוא להדביק על עיני חב"ד יארליק של מפלגה איזה שתהי' ובפרט כו'. וכנראה גם כן מהעתק מכתב כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע (שנשלח אלי זה עתה מאה"ק ת"ו...) בו מתבטא כ"ק מוהרש"ב ברצותו להראות עד כמה יש להזהר מהאגודה שסוף סוף תהי' כמו מזרחי. מובן אשר כתבתי להרשת במענה על הנ"ל בתוקף. ובא אני בזה גם לאגודת חסידי חב"ד, מתאים למה שקויתי מאז שאגו"ח תשמור על הנקודה הכללית וחוט השני דפעולות חב"ד, שלא יסורו מן המסלה אותה סללו רבותינו הקדושים נשיאינו, ועל אחת כמה וכמה שלא יעשו עניינים הפכים מזה.

(ממכתב להנהלת אגודת חסידי חב"ד מכ"א סיון תשי"ד. נדפס בתשורה (חיתריק, תש"ס) ע' 49)

פרק ג

זהירות יתר מזיקה מפלגתית

1. אי קשר לגוף פוליטי

...מובן וגם פשוט, שבהאמור לעיל על דבר הצווי על אי מפלגתיות של חב"ד ואנשי' ועניני' לא באתי לנגוע חס ושלום בעסקנות מפלגתית המיוסדה על התורה ועל המצוה, כי אם להדגיש אשר אפילו עסקנות זו אינה מהתפקידים של חב"ד ואנשי', כי קם לי' בדרכה מיני', הפצת המעינות ודוקא על דרך שיגיע גם חוצה. ואף שכללות התפקיד של כל בני ישראל אחד הוא, וכדבר משנה אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני, אבל בכלל עבודה זו עצמה כמה סוגים ומינים ופרטים, וכל אחד ואחד במסילתו יעלה בית א-ל. (אגרות קודש ח"ט ע' רנב)

2. שותפות עם מפלגה

מובן ופשוט בתכלית שאין כל מקום לסברא על דבר כפר או שיכון שיתופי עם מפלגה – אפילו הטובה ביותר, שהרי זהו בנגוד גמור ומוחלט להנהגת רבותינו נשיאינו, שענין חב"ד הוא על מפלגתי, ותעודתו הפנימית הפצת המעינות עד שיגיעו גם חוצה, ופשיטא לשאינם בחוץ, שמפלגה, איזה שתהי', הרי זה מפריע בגוף העבודה ובסניפי', ולתמי' גדולה ביותר, אפילו על הקס"ד דענין מוזר שכזה.

(אגרות קודש חט"ז ע' רנד)

בשאלתם אם להשתתף במגבית (בחוץ לארץ) עם איזה מפלגה וכיו"ב, לפלא גם הספק בזה, בה בשעה שיודעים אשר עניני חב"ד הם בלתי מפלגתיים ועל מפלגתיים זה מאות בשנים, וגם זה מיסודי הצלחתה, ומה זה פתאום הצעה שאלה כזו.

(אגרות קודש חט"ו ע' שסג)

* *

בהנוגע למה שכתב אודות תנועת המושבים והצירוף עליהם – יש לברר ביסודיות הדרושה תגובת הציבור על זה, ובמילא גם יחס חוגים שונים לענין הצירוף. ובכגון דא

דרושה זהירות יתירה, שהרי ידועה שיטת חב"ד ליובאוויטש שהיא על מפלגתית ואין מקבלים עליהם חותם איזה מפלגה או סניף מפלגה איזה שתהיה.
(ממכתב כ"ט ניסן תשט"ז)

3. השתתפות בועידות מפלגתיות

ממכתב להנהלת אגו"ח ארץ הקודש (כ"א סיון תשי"ד):
במענה על שאלתם שהגיעני, מה עליהם לעשות בקשר עם הכנסי' של אגודת ישראל.
הנה כיון שכמה וכמה ענינים דארץ הקודש ת"ו שאגודת חסידי חב"ד עוברת עליהם בשתיקה גמורה, אף כאלו שנוגעים בתחומה, הרי על אחת כמה וכמה שאין הכרח להתערב בענין מפלגתי, ושכנראה בהמפלגה גופא קשור במחלוקת וכו'.
(שליחות כהלכתה ע' 505)

* *

במענה למכתבו בשם מרכז תנועת החרות – הזמנה להשתתף בועידה הארצית השביעית של התנועה.

ביחד עם תודתי על הכבוד ומחשבתם הרצוי'.

הנה באופן עקרוני נבצר ממני לעשות זאת. שהרי מיסודות שיטת חב"ד – ליובאוויטש הוא שלא להזדהות עם איזו מפלגה שהיא, ולכן גם לא להשתתף בועידות מפלגה.
(ממכתב י"ח טבת תשכ"ג. נדפס בלקוטי שיחות חל"ג ע' 238)

* *

במ"ש אודות לבוא לשבת קודש להאטעל וכו' – כבר נמסר המענה על ידי הרה"ח אי"א נ"נ עוסק בצ"צ מוהרחמ"א חדקוב שאין הענין מתאים, כיון שזהו ענין מפלגתי, והשתתפותו תהי' נתינת הכשר גמור, וק"ל.

(נלכה באורחותיו ע' 154)

4. פנקס חבר

בתשרי תשכ"ט כותב הרב אפרים וולף לרב חדקוב: "בהמשך להתכתבויותינו בקשר לבוגרי בית הספר למלאכה בענין שרותם בצבא, הרינו לשלוח לכת"ר העתקי דו"חות משיחות שניהלנו עם הנוגעים בדבר במפלגת המזרחי ובפועלי אגודת ישראל".

ואז השיב הרב חדקוב, באגרת על נייר המכתבים של מזכירות הרבי:

במענה למכתבו עם המצורף לו על דבר המשא ומתן בדבר בוגרי הבית ספר למלאכה בענין שירותם בצבא, הנה מילוי הדרישה מאיזה מפלגה שהיא שהמתגייס לנח"ל מוכרח לקחת פנקס חבר של המפלגה מופרך לגמרי.

(עסקנות ציבורית ע' 211)

5. הזמנת פוליטיקאים להתוועדות

ממענה להנהלת צעירי אגודת חב"ד המרכזית (ארצות הברית) שרצו להזמין איש ציבור (פוליטיקאי) להתוועדות הרבי בי"ט כסלו תשכ"ט (שהי' כחודש אחרי הבחירות בארצות הברית) כדי לחזק הקשר עמו וכו', או להזמין לבית פרטי ולספר לו דברי הרבי, כדי שיביא תוצאות טובות:

[להתוועדות]...מופרך לגמרי.

[על הרעיון להזמין לבית פרטי וכו'] בשכל עיוני – נכון הדבר...

(שליחות כהלכתה ע' 506)

6. סידור "דינר" עבור פוליטיקאי

במענה על שאלת הנהלת צעירי אגודת חב"ד המרכזית (בארצות הברית) אם לסדר דינר לכבודו של סנטור טד קנדי, ענה הרבי (ט"ו מנחם אב תשל"ט):

כפשוט מופרך.

(שם)

7. ביקור במוסד מפלגתי

מובן גם כן אשר התכנית שכותבת שתבקר עם החניכות שלה במוסד מפלגתי אשר כמה מעניניו הם היפך הוראת תורת החסידות, ואפילו תורה סתם (וכמו ענין התערובות דנערים ונערות, ועוד כמה ענינים שאינם בגלוי כל כך, אבל עיקרים), הנה עלול להביא היזק בענינים עיקריים אפילו אם יש לקוות שתביא תועלת בענינים טפלים לגבי עיקרים הנ"ל, והרי אי אפשר לבאר להחניכות שבבואן למקום פלוני תתבוננה רק בחלק ובענין פלוני ולהשאיר לא ישימו לב או שגם ישללו כמה ענינים אחרים.

(אגרות קודש חי"א ע' ריג)

8. נאומים באסיפות מפלגתיות

במענה על מכתביו . . קשה לקבוע כללים בשאלתו אם לנאום באסיפות מפלגות או

חברות בלתי חרדיות.

מצד אחד נכון להשתמש בכל הזדמנות שתהיה כדי להשפיע על חוגים שונים של אחינו בני ישראל לקרבם ליהדות לתורה ומצוות.

ומצד השני – יש להזהר מזה, שעל ידי השתתפות באסיפה שלהם לא יפרשו את זה – אויסטייצען – כעין הכשר על השקפותיהם, ועל כל פנים על עבודתם.

ובנוגע אל הפועל, יש לשלול – באווארענען – את החששא האחרונה, ולנאום בכל מקום מוכשר לזריעת גרעין של יהדות ויראת שמים, ועל פי רוב – יש צמיחה מזריעה כזו, אם על אתר או לאחר זמן על כל פנים.

(אגרות קודש ח"ד ע' קצט)

9. פעילות מפלגתית במוסדות חב"ד

...מובן שאין לעשות בבנין הישיבה ענינים של מפלגה איזה שתהי' אף שלאידך גיסא אין מענינם לבדוק את אלו הבאים אליהם להתפלל או ללמוד אם שייכים הם להמפלגה, אבל הבנין וכל הענינים הקשורים בו הם על מפלגתי כמובן.

(אגרות קודש ח"ט ע' קנב)

* *

במענה לשאלתו – פשוט שאין מקום כלל לפעילות של ארגון מפלגתי איזו שיהי' בבי"ס הרשת. ולפלא גדול על מפליגה איזו שתהי' שתפנה בבקשה כזו, אף שמפורסמת עמדת חב"ד בזה מעת הווסדה, וביחוד בארץ הקודש ת"ו [נוסף, על הטפל, שאין זה לטובת המפליגה גם כן, כיון שהיתר זה בבי"ס אחד ולמפליגה אחת – מתירה את האמור בכל בתה"ס דהרשת ולכמה וכמה מפליגות, וק"ל]. ובפירוש אמרו מנהיגי המפליגה שמזכירה – וכמה וכמה פעמים – שלא יערבו כלל וכלל עניני מפליגה בבי"ס האמורים, ולפלא גדול עוד יותר מה שתיכף ומיד לא שללו בקשה זו. ומה שכותב שמאיימים וכו' – הרי מעת היות בני ישראל לגוי ומעת שאחד הי' אברהם – תמיד נמצאו מאיימים ולוחצים עליהם וכו' ומעשה אבות סימן לבנים.

(אגרות קודש חכ"ג ע' רפו)

10. מקורות תקציביים לפעילות

מדברי הרבי לחכמי גרוזיה ב"יחידות" (תשל"ג):

כאשר עלה נושא קבלת תקציבים ממקורות ממשלתיים עבור הפעילות של החכמים

עם בני העדה, אמר להם הרבי כי אין להם להימנע מלקחת כסף ממשרדים ממשלתיים, אולם אין לקבל תמיכה מתקציבי המפלגות, כדי לשמור על עקרון אי המפלגתיות.

...הרבי גם חזר על עיקרון השמירה על אי זיקה מפלגתית כלשהי, ושלל בקשת תמיכה מהמפד"ל עבור כולל האברכים שעתיד להיפתח על ידי החכמים בימים הסמוכים לבחירות הפנימיות במפד"ל.

(אדמו"רי חב"ד ויהדות גרוזיה ע' 631)

פרק ד

כנסת ופוליטיקה מקומית

1. בחירות לכנסת

במשך כל שנות חב"ד בארץ הקודש הורה הרבי שתנועת חב"ד לא תתמוך במפלגה כלשהי. היוצא מן הכלל היה בחודש תשרי תשמ"ט, שאז הורה הרבי להרב אפרים וולף לפרסם כי:

ישנה הוראה באופן יוצא מן הכלל, בפעם זה, לעשות תעמולה גדולה לטובת אגודת ישראל ושרבני חב"ד ועסקני חב"ד וכו' וכו' זאלן זיך אריינלייגן אין דעם אז וואס מער מענטשין זאלן מצביע זיין בעד ג' [=יתמסרו לכך שכמה שיותר אנשים יצביעו בעד ג'].

כשהמשימה נסתיימה, כתב הרבי להרב יוסף יצחק אהרונוב:

בנוגע לצעירי אגודת חב"ד, והוא בתוכם – צדק בכתבו – שנגמרה התעסקותם בזה, ויחזרו לעסקנותם מבצעים וכו'. והשם יצליחם.

* *

לכתבו אודות רשימה בלתי מפלגתית לכנסת וכיו"ב, מטעמים מובנים מעולם לא עסקה-יסדה תנועת חב"ד בענינים פוליטיים או מפלגתיים ולא יתכן שיהי' בזה שינוי עכשיו. ובכל אופן ת"ח על שימת לבו כי בודאי שכוונתו רצוי'.

(אגרות קודש חל"ב ע' קז)

2. פוליטיקה מקומית (נציגות בעיריה)

מענה מהרבי לוועד נחלת הר חב"ד (תשרי תשד"מ):

בתמהון גדול ובצער קראתי מכתבם, כי תוכנו ג' נקודות – שאלות:

א. הישתנה חב"ד ויעשה גוף פוליטי.

ב. היעשו צעד חדש שקרוב לודאי שיכניס מחלוקת גדולה בין אנשי חב"ד, וגם הזהירו אותם בפירוש על זה.

ג. בענין שסברות לכאן ולכאן – יעשו צעד חריף, שאין להם כל נסיון בו, שאין איש יכול להבטיח כלל התוצאות, לבד תוצאה אחת – שאלו שסייעו להם עד עתה ולפעמים רבות בסבר פנים יפות ומבלי להתערב כלל ברוחניות – יהפכו להיפך דסיוע וכו'.

* *

בחודש סיון תשמ"ח פנה הרב ישראל הרשקוביץ, מנהל בית חב"ד באופקים למרכז צעירי אגודת חב"ד, בשאלה, אם על רקע ההתנכלויות הרבות למוסדות חב"ד בעיר, ראוי שחב"ד באופקים תגיש לקראת הבחירות למועצה המקומית רשימה עצמאית, השאלה הופנתה על ידי צעירי אגודת חב"ד המרכזית לבירור במזכירות הרבי. הרבי השיב תשובה חד משמעית:

כדיבורי ריבוי פעמים, כל הנ"ל שייך לראשי עסקני חב"ד שבכל מדינה ופשיטא שאין לצעירי אגודת חב"ד לבטל מפעולותיהם אפילו לבירור וכיוצא בזה.
(מענה להרב יוסף יצחק אהרנוב, יו"ר צאגו"ח, ח' בסיון תשמ"ח)

* *

אודות הענינים שכותב שמציעים שליובאוויטש יעשה ענין פלוני וענין פלוני.

בודאי למותר לעוררו, שלא להסתבך בפוליטיקה מקומית...

(צדי"ק למלך ח"ו ע' 91)

* *

אין ספק כי דווקא ההקפדה שלא לערב את שם חב"ד בפוליטיקה והתערבות בבחירות, היא זו שתביא להמשך הצלחת והרחבת פעילות חב"ד בעיר – כלשון מענה קודשו של הרבי, אותו זכה לקבל הרה"ח ישעיהו הרצל רב העיר נצרת עילית:

"וקרוב לוודאי שבאם לא יחדשום במפלגתיות פוליטית – יתרבה חנם [מלשון נשיאת חן] על ידי פעילות האמורה".

(כפר חב"ד גליון 1755)

* *

הרה"ח אפרים וולף בא' ממכתביו לרבי:

ר' . . שי' התקשר אלי היום בענין אם להכנס בראש רשימת פא"י בבחירות לעירית קרית גת. אמרתי לו שאם הוא מוכר בעיר בתור איש חב"ד ישנה הוראה מכ"ק אדמו"ר שאנ"ש לא יכנסו למפלגות, וגם אם יכנס למפלגה יסתכסך על ידי זה עם ראש העיר כי יהי' יריבו ודבר זה יכול להזיק לענייני חב"ד בעיר. מזה מסתבר אצלינו שבקרית מלאכי לא נוכל להכניס איש חב"ד ברשימתו של גבי תירוש כיון שהוא קשור במפלגה...
(ימי תמימים ח"ו ע' 210)

פרק ה

אי השתתפות במוסדות מפלגתיים

1. אגודת ישראל

סיפר הרב מנחם פרוש (מאגודת ישראל):

הציר שעליו סבבו כל עמדותיו של הרבי בענין יחסה של ליובאוויטש כלפי תנועת "אגודת ישראל", היתה העובדה שתנועת ליובאוויטש הנה "אנטי מפלגה" ומתנזרת מהצטרפות לכל עניין שמפלגתיות כרוכה בו. באחד המכתבים של הרבי אלי (בעקבות פנייה שהרבי יתערב רשמית לטובת אגודת ישראל), כתב לי הרבי:

"בדבר המצב במפלגה בה דן עיקר תוכן מכתב כת"ר, בטח יבוא בכתובים בידיעות הנוספות מהמצב עתה לאחר השינוי. בכל אופן, תמיהה אפילו על קס"ד שליובאוויטש תשנה את צורתה להיות ענין מפלגתי, בה בשעה שידועה עמדתה זה קרוב למאתיים שנה שהיא היפך ממש מנקודה זו".

ב"יחידות" אמרתי לרבי בענין זה שאני רואה במפלגה מעין פרוזדור שדרכו נכנסים לטרקלין, בתגובה על דימוי זה התבטא הרבי:

- אבער מ'פארפלאנטערט זיך אין דעם פרוזדור און מ'מיינט אז דאס איז שוין דער טרקלין [=אבל הרי מסתבכים ומתבלבלים בפרוזדור וסבורים שזהו כבר הטרקלין...].

אה, התבטאות קולעת כזו!

(ימים טובים עם הרבי – שבועות – ע' 55)

2. החינוך העצמאי

כפי שהמצב כאן הולך ומתברר, וכן על פי הידיעות שנתקבלו כאן מארץ הקודש ת"ו, הנה לדאבוננו – החינוך העצמאי מקבל צורת עניין מפלגתי עם כל התגים, וחוזרים

עוד הפעם על השגיאה שעשו מאז בזה, וכמו שאמרתי גם כן להרה"ח הרי"מ לעווין כשביקרני פה, אבל אז ביאר שלא יהיה בזה כל עניין מפלגתי וכו' וכו'. ואף שאפשר שאין הם אשמים בזה, כיון שאין אחרים רוצים להצטרף, אבל העובדה במקומה עומדת, ובמילא גם הנזק שעלול לבוא על ידי זה.

(ממכתב הרבי מ"ח חשון תשי"ד. נדפס בתשורה (גורארי', תשע"ה) ע' 64)

3. הסתדרות המורים

לכתבו אודות מורי בתי ספר חב"ד והצטרפותם להסתדרות המורים, הנה ההוראה היחידה שקבלו ממני בנוגע פעולותיהם הוא אך ורק להזהר מכל ענין מפלגתי, ולא להכנס לארגונים אשר אופי מפלגתי להם.

אינני בקי כל כך באופי ההסתדרות אודותה כותב, אבל באם חשש הנ"ל לא שייך לה, הרי גם הוראה האמורה אינה חלה עלי'. לאידך גיסא, באם כן יש לה אופי מפלגתי, תקוה אשר גם כ', למרות היותו נוגע בדבר, אינו רוצה להטות הנהגת חב"ד בתור אנשי חב"ד מהדרך בה הולכים זה מאתים שנה, ואשר היא מהגורמים הכי חשובים להצלחת פעולותיהם בכמה וכמה שטחים וביחוד בשטח החינוך.

(אגרות קודש חכ"ג ע' ב)

4. הרבנות הראשית

מאשר הנני קבלת מכתבו . . ובמ"ש אודות שאלת הרבנות הראשית, כנראה מכמה ידיעות ושמועות שמתקבלות כאן באופן ישר מצדדין וצדי צדדים, השקו"ט עתה אינו נוגע ולא תשפיע ביותר ואפשר שלא תשפיע כלל וכלל – על הפועל, כיון שהבחירות בפועל – כמה חדשים לאחרי הבחירות להכנסת, וכל ענין דרבנות ראשית, נעשה לענין מפלגתי, ובמילא יקבע הכח שיהי' למפלגה פלונית או פלונית לאחרי הבחירות להכנסת...

(אגרות קודש חח"י ע' תפז)

5. ישורון

בהנוגע לחב"ד שיעבדו תחת שם ישורון, לפלא גדול על הקס"ד בזה. ובפרט שכפי בקשתם עניתי תיכף ומיד במברק שהדבר מופרך הוא, כי אין חב"ד מפלגה איזה שתהי', ומ"ש שנתדברו עם פלוני בן פלוני, הנה דברים שבצנעא, ואפילו אם הי' גם בגלוי, אין משנים המצב – ששם הנ"ל הוא שם מפלגתי, ובמילא אי אפשר שחב"ד יעבדו תחת דגל זה.

(קונטרס צדי"ק למלך ח"ז ע' 121)

6. פועלי אגודת ישראל

ממכתב להרב צבי שוסטרמן (שיקגו) – [ח' אלול תשי"א]:

...בנוגע לשאלתו אם להעשות חבר בפועלי אגודת ישראל, שמייסד שם, הנה על פי הנ"ל [מפלגה] אין כדאי הדבר. אבל לאידך גיסא צריך להשתדל שתהי' לכת"ר השפעה על מהלך העניינים, בתור עומד ממעל למפלגות.

(שליחות כהלכתה ע' 507)

7. "קהלות קודש עבור ישראל"

במענה על מכתבו . . בו כותב על דבר הארגון שיסד כת"ר הנקרא "קהלות קודש עבור ישראל" שתפקידו להעמיד בתי כנסיות בארצנו הק' תבנה ותכונן על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן, ומסיים בהצעה להקרא נשיא הכבוד של ארגון זה.

הנה בהקדמת תודה לכת"ר בעד מחשבתו הטובה בזה, מוכרחני לסרב לקבל תואר כבוד כזה, בהתאם למנהגי בית הרב, ומשני טעמים, הא' בכלל אין נוהג בבית הרב ענין של נשיאות כבוד, שהרי כפי שכת"ר מתאר בצדק תוכן תואר זה שאין בזה "שום חיוב או עבודה ממשית" כו', אין זו שיטת בית הרב, ואדרבה, במקום שנודעים בשם הרי זה משום שמשותפים בפועל, או שמשותפים בפועל בלי שידעו בשם, אבל לקבל תואר כבוד בלי עבודה בפועל, הרי זה נגד שיטתנו.

ועוד טעם, והוא העיקר, אשר בעוה"ר המצב בארץ הקודש הוא כזה שכל מפעל משתייך לחוג מפלגתי, ולדעתי אי אפשר שהמפעל אודותיו כותב יהי' בלתי מפלגתי בפועל, או לכל הפחות בלי הצדדים השליליים שכל ענין מפלגתי לא ימלט מהם...

(אגרות קודש חח"י ע' רס)

פרק ו

הריווח שב"על מפלגתיות" והנזק שב"מפלגתיות"

א. הריווח שב"על מפלגתיות"

מדברי כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ:

בהיותי בלתי מפלגתי כלומר אוהב כל ישראל וברצותי להיות לתועלת לכל סוגי היהודים ולעזור להם בהנוגע לחיזוק הדת ושמירת התורה והמצוות היה לי קל יותר לראות את האמת, את נקודת היהדות, את נקודת היהודי המאירה.

(ספר השיחות מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ (בלה"ק) ה'ש"ת ע' כד)

* *

ביצועי בחיים את הפרינציפ הראשון בעסקנות הכלל, להיות חיל ממושמע לניהול העבודה העסקנית, בהחלטיות, בלי פשרות, בלי השפעות מפלגתיות או התראות ופחדים – עשוני לעסקן כללי רציני, גם בנוגע לתורה ולעסקנות יהודית וגם בנוגע לעסקנות במצב הגשמי וכבוד ישראל.

(לקוטי דיבורים מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ (בלה"ק) ח"ג ע' 652. ספר השיחות

(להנ"ל) תש"ה (בלה"ק) ע' עה. שם תש"ב ע' קמט)

* *

כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, מנהיג ישראל על מפלגתי, ואשר כל עבודתו, במסירות נפש, במשך עשיריות בשנים היתה ממעל לגדר מפלגה, הנה בכל מקרה של סכנה חס ושלום לעם ישראל, השתדל לנצל את כל החוגים שאפשר להועיל על ידם להצלת המצב, ובשעתו התחיל בריכוז הכחות להצלת הילדים הנ"ל.

(אגרות קודש ח"ג ע' שכט)

* *

...במלים אחרות וגם נעימות יותר, כל כמה שלא יהי' תוכן וכו' בעניינים של מפלגה וככל המעלה להיות בא כוח של מפלגה, הרי גדול פי כמה התוכן בענייני העם כולו ולהיות בא כוח העם כולו.

(אגרות קודש חי"ז ע' קצו)

* *

...בנוגע להמצב בבית הכנסת שלו והפלוגתא שבין הקשישים והצעירים, הנה מתפקידו של רב ומרא דאתרא להיות על-מפלגתי, והיינו שהנהגתו תהי' באופן כזה שהוא נמצא ממעל להם ובמילא תפקידו לתווך ביניהם ולהביא שלום...

(אגרות קודש ח"ו ע' רעז)

ב. הנזק שב"מפלגתיות"

1. משמעות המילה "מפלגה"

...בקשר לקלחת ותעמולת הבחירות, שדוקא אז מגביהים המחיצות הקיימות, ולא עוד אלא שבונים מחיצות חדשות, מפלגה ומפלגה וסגנונה, אבל כנראה הצד השווה בכולן, מפלגה מלשון פילוג ופיצול, והרי מזה צעד אחד וקטן – לפירוד ולמחלוקת.

(אגרות קודש ח"כ ע' שו)

* *

...לכל לראש כשמה כן היא – מפלגה, מלשון פילוג מחלוקת ופירוד הלבבות.
(אגרות קודש חכ"ה ע' צ. כפר חב"ד ח"ב ע' כ)

* *

וראה לשון הרבי:

"הלואי אותי (קרי - המפלגה) עזבו ואת תורת שרר".

(אגרות קודש חכ"ג ע' קמה)

2. אין לסמוך עליהם

בסוף חורף תשל"א ביקר מר מנחם בגין ראש תנועת החירות, בארצות הברית. וכמו בביקורים אחרים זכה ונתקבל ל"יחידות", אצל הרבי.

עדות על פרט אחד שהועלה ב"יחידות" מצויה בין כתביו של הד"ר הלל זיידמאן –

איגרת מיום ב' ניסן תשל"א בה הוא מספר:

"...השבוע הייתי עם מר מנחם בגין אצל האדמו"ר מליובאוויטש. הוא אמר למר בגין: כיון שעסקני המפלגות הדתיות אין לסמוך עליהם, מוטל עליו החוב לעמוד בראש המאבק בנידון גיור, מיהו יהודי וכדומה. וזה משני טעמים: "ראשית, הוא אינו "אורטודוקס מפלגתי ומקצועי". שנית, הוא, בגין, הוכיח, בניגוד לאחרים, שאינו חושש מאבידת כסא. לכן יש בו אומץ ללחום למען יסודות קיומינו היהודי".

(משבחי רבי ע' 127)

3. נזק בהפצת היהדות והמעיינות

באיחור זמן רב הגיעני מכתבו . . ותכנו פליאתו ותמיהתו בנוגע להדין ודברים שיש לו עם צעירי חב"ד אשר בירושלים עיה"ק ת"ו.

והנה, אף כי אינני בקי בפרטי הענין אודותיו כותב, אבל בידעי מסירות נפשם של פעילי צעירי חב"ד דירושלים בתוככי כללות צעירי חב"ד אשר באה"ק ת"ו, בכל ענין חיזוק היהדות והפצתה, בודאי שהי' נימוק חזק ומבוסס להנהגתם אודותה כותב. וכפי שהנני משער על פי כתבו, וגם על פי הידיעות במכתב עתים בענין האמור, כנראה שטעמם הוא מפני הצווי החזק עליהם, בתוככי כללות חסידי חב"ד, צווי רבותינו נשיאנו להתרחק ככל האפשר מכל ענין של מפלגתיות, איזו מפלגה שתהי', אפילו היותר טובה. וטעם הצווי גם הוא נתבאר בכתב ועוד יותר בעל פה, כי תפקידנו הוא בתוככי כללות בני ישראל להפיץ היהדות, ובנקודה הפנימית להפיץ תורת החסידות, גם חוצה, ולכן שומה עלינו להתרחק ביותר וביותר מכל ענין העלול למעט האפשרויות של הפצה זו, ועד כדי כך שאפילו ספק וספק ספיקא בזה לחומרא הוא.

(אגרות קודש חי"ט ע' רנא. ראה שם חט"ז ע' רנד)

